
Przedmowa

Zasoby i walory przyrodnicze spełniają bardzo ważne funkcje w środowisku, szczególnie w utrzymaniu równowagi ekologicznej (homeostazy) i ochrony różnorodności gatunkowej, a także są niezbędnym elementem prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i rozwoju gospodarczego. Zgodnie z zasadami ekologicznymi im większa bioróżnorodność, tym ekosystemy naturalne są odporniejsze na oddziaływanie czynników zewnętrznych, a szczególnie antropogenicznych. Niestety, ekspansja gospodarcza i rozwój technologiczny w znacznym stopniu przyczyniają się z jednej strony do zaniku wielu gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz degradacji siedlisk przyrodniczych, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia różnorodności nie tylko gatunkowej, ale również ekosystemowej. Z drugiej strony migracje ludności przyczyniają się do napływu gatunków obcych – inwazyjnych, które powodują wzrost liczby gatunków w środowisku, ale niekoniecznie wzmacniają strukturę ekosystemów naturalnych, a czasami prowadzą do zaniku gatunków rodzimych. Dlatego tak ważna jest harmonizacja instrumentów prawnych stosowanych w ochronie walorów i zasobów przyrodniczych na poziomie międzynarodowym, unijnym i krajowym, np. w postaci wymogu ustanawiania form ochrony prawnej, planów i zadań ochronnych, systemu decyzji administracyjnych ograniczających użytkowanie i działalność gospodarczą na obszarach cennych przyrodniczych czy sankcji karnych za nieprzestrzeganie obowiązujących w tym zakresie przepisów. Bardzo istotną kwestią w ochronie zasobów środowiska przyrodniczego jest również ustalenie odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów, szczególnie na płaszczyźnie administracyjnej i karnej.

Skuteczna prawna ochrona walorów i zasobów przyrodniczych wymaga integracji ww. instrumentów prawnych i wspólnego działania przedstawicieli nauk

przyrodniczych, administracyjnych, kryminologicznych. Powyższe refleksje stały się motywem przewodnim uzasadniającym potrzebę napisania niniejszej monografii. Zatem celem przedmiotowego opracowania jest przedstawienie poglądów na temat spójności instrumentów administracyjnoprawnych i karnoprawnych oraz aspektów kryminologicznych i ekologicznych mających na celu określenie kierunków ochrony walorów i zasobów przyrodniczych. Intencją autorów było także zbadanie zagadnienia, czy dotychczasowy stan uregulowań prawnych w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego tworzy wystarczające ramy prawne do podejmowania skutecznych działań chroniących jego zasoby przyrodnicze w rzeczywistości i odpowiedzialności za ich stan.